proLékaře.cz | 9.11.2026

Vážené kolegyne a kolegovia, milí priatelia

opäť vychádza nové číslo oficiálneho odborného časopisu Slovenskej diabetologickej spoločnosti Diabetes a obezita, ktorý je vďaka jeho tvorcom a prispievateľom známy diabetologickej verejnosti ako veľmi kvalitný a obsažný, ktorý nám vždy prinesie vzácne informácie. Verím, že aj najnovšie číslo bude pre čitateľa príjemným čítaním, bude obsahovať rôzne zaujímavé témy, aj experimentálne, ako aj výsostne praktické. Najnovšie správy z kongresov, články o efekte GLP1-analógov na kardiovaskulárny systém, článok o skúsenostiach s morbídnou obezitou v Biomedicínskom centre SAV, praktický pohľad na možnosť vyšetrovania a screeningu diabetickej retinopatie v našich ambulanciách, veľmi zaujímavý článok venovaný modernej metóde liečby cukrovky transplantáciou pankreatických ostrovčekov a buniek produkujúcich inzulín a iné.

Napriek tejto neľahkej dobe a rôznym turbulenciám okolo nás, ma veľmi teší, že diabetológia patrí medzi najdynamickejšie sa rozvíjajúce odbory. Rozvoj v diabetológii je enormný. Sme svedkami zavádzania do praxe stále nových a prelomových inovatívnych liekov, ktorých efekty sú multiorgánové, zároveň nových liečebných postupov a vyšetrovacích metód na včasný screening orgánových komplikácií diabetu. V klinickej praxi sa snažíme ovplyvňovať a liečiť diabetes ako multifaktoriálne ochorenie, ktorého súčasťou je nielen dosiahnutie optimálnej glykemickej kompenzácie a iných parametrov, ale hlavne posúdenie stavu kardiovaskulárneho systému s cieľom ovplyvniť prognózu pacienta a zároveň redukovať možné alebo už rozvinuté diabetické, respektíve aterosklerotické komplikácie.

Už viac ako 50 rokov je neoddeliteľnou súčasťou nášho odboru aj liečba dyslipoproteinémií, liečba obezity a porúch výživy. Jasne vyjadrený komplexný prístup k pacientovi diabetikovi je zahrnutý v názve nášho odboru: diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy. Ide teda logicky o veľmi široké portfólio porúch, ktoré by sme mali manažovať v spolupráci s praktickými lekármi ako aj s ostatnými špecialistami.

Dyslipoproteinémia (DLP) hrá hlavný rizikový faktor, ktorý vieme ovplyvniť nefarmakologickou intervenciou, ale hlavne veľmi efektívnymi a modernými farmakologickými prístupmi, či už ide o primárne, teda vždy s genetickou predispozíciou a familiárne podmienené monogénové hyperlipoproteinémie (HLP) – autozómovo dominantnú FH alebo autozómovo recesívnu FH, alebo omnoho častejšie polygénové HLP. Ich diagnostika a správna liečba je pre pacienta často doslova život zachraňujúca, vzhľadom na veľmi vysoké riziko včasných kardiovaskulárnych príhod (väčšinou okolo 40. roku veku). Preto je veľmi dôležité v našej praxi u diabetikov i u nediabetikov správne diagnostikovať rôzne genetické mutácie (najčastejšie mutácie v géne LDL-receptora, v géne pre apoB receptor, resp. v géne PCSK9-receptora), čo už dnes je výrazne dostupnejšie genetickým vyšetrením hlavne cestou dobre fungujúcej siete MED PED centier po celom Slovensku. Cieľom medzinárodného projektu MED PED je aj aktívne vyhľadávanie pacientov s FH, kaskádový screening ich rodinných príslušníkov a následná adekvátna liečba a prevencia predčasnej manifestácie KVO. Výrazne častejšie polygénové DLP (primárna HLP a familiárna kombinovaná HLP), tiež vedú k predčasnému kardiovaskulárnemu ochoreniu a ich manifestácia je výrazne ovplyvnená i faktormi životného štýlu.

Preto my, diabetológovia, ktorí sme zároveň špecialisti na lipidológiu, poruchy metabolizmu a výživy, tu máme svoje výrazné a nezastupiteľné miesto.

Želám Vám príjemné čítanie nového čísla odborného časopisu, jesenné a zimné dlhé večery sú ideálnym časom na kvalitnú odbornú literatúru, ktorú práve držíte v rukách.

Ingrid Bugáňová
november 2024